

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Societatea Comercială „Comarsini-Grup” Societate cu Răspundere Limită, reprezentată de avocatul Hadei Eduard,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Comarsini-Grup” Societate cu Răspundere Limită împotriva „Mobvaro-M” Societate cu Răspundere Limită cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 2rac-213/23
NR. PIGD 2 2-21064736-01-2rac-01092023)

Legalitatea și temeinicia hotărârii, problemele soluționate la deliberarea hotărârii, limitele judecării apelului, temeiurile declarării recursului, acțiunea în timp a legii civile, reducerea clauzei penale.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. N. Lupașcu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. I. Secieru, M. Anton, V. Cotorobai,

30 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Societatea Comercială „Comarsini-Grup” Societate cu Răspundere Limită, reprezentată de avocatul Hadei Eduard,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 aprilie 2021 ÎM „Comarsini Grup” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva „Mobvaro-M” S.R.L. cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, între ÎM „Comarsini Grup” SRL și SC „Mobvaro-M” SRL se află în derulare raportul juridic, de natură comercială, privind vânzarea de către vânzător în beneficiul cumpărătorului a bunurilor denumite generic – burete pentru mobilă, indicate în contractul nr. 33/19, încheiat la 01 ianuarie 2019, pentru perioada de până la 31.12.2020 și extins cu un an, până la 31.12.2021, având în vedere clauza de la pct. 9.6 din contract.

3. Concomitent, prin facturile fiscale anexate la materialele cauzei și exhaustiv indicate în actul de verificare a plăților la situația din 15.04.2021, act acceptat și semnat de SC „Mobvaro-M” SRL se atestă o restanță la plată în valoare de 1 368 530 de lei în sarcina acesteia.

4. A notat reclamantul că, părțile semnatare (SC „Mobvaro-M” și ÎM „Comarsini Grup”) au stabilit, potrivit prevederilor pct. 3.1 din contractul nr. 33/19, termenul de plată pentru marfă achiziționată: Cumpărătorul efectuează plata mărfii, prin transfer la contul de deconectare al vânzătorului, în termen de 30 de zile calendaristice din momentul livrării, conform facturii fiscale.

5. Reieșind din tabloul general al actului de verificare, care reflectă livrările efectuate de vânzător, raportate la plățile efectuate de cumpărător, se atestă o întârziere cronică pentru întreaga perioadă de acțiune a contractului, în care s-au derulat actele de achiziție a mărfii până în prezent.

6. Precum este stabilit în actul de verificare al stării plăților, semnat de părți că, datoria societății pârâte, a crescut constant în perioada contractuală, aceasta ajungând la importanta sumă de 1 368 530 de lei la data de 15.03.2021. Lista facturilor privind livrarea mărfii se prezintă în mod exhaustiv în actul de verificare, unde sunt indicate și plățile efectuate de SRL „Mobvaro-M”, anexate la materialele cauzei.

7. În ceea ce privește prestația de plată a SRL „Mobvaro-M”, pentru anii 2020-2021, aceasta a efectuat plăți care reprezintă suma de 4 173 100 de lei,

iar diferența dintre marfa livrată și plățile efectuate reprezenta datoria la zi acumulată față de Î.M. „Comarsini Grup” SRL - 1 368 530 de lei.

8. A menționat reclamantul că, la 12 și 25 ianuarie 2021, în adresa pârâtei au fost expediate 2 somații (pretenție și somație) de plată a datoriei, unde au fost explicate survenirea consecințelor în cazul unei opoziții formale nejustificate a acesteia.

9. Atenționarea despre posibila inițiere a raportului litigios, cu deferirea acestuia instanței, nu a schimbat comportamentul prejudiciabil al S.C. „Mobvaro-M” SRL în raport cu Î.M. „Comarsini-Grup”, societatea debitoare, diminuând nesemnificativ datoria față de societatea creditoare.

10. De asemenea, numeroase discuții conexe problemei stingerii datoriei, în mod similar, nu au avut un efect substanțial la balanța plăților, datoria rămânând considerabilă.

11. Dovada expedierii servesc avizele poștale recomandate nr. DS2044015286AR cu confirmarea recepției din 20.01.2021 și DS121208406 AR cu confirmarea recepției din 27.01.2021.

12. Constată informarea SRL „Mobvaro-M” despre intenția SRL „Comarsini-Grup”, în ceea ce privește eventualitatea intervenirii procedurii litigioase de încasare a datoriei și penalității contractuale.

13. A indicat reclamantul că, potrivit dispozițiilor pct. 6.2. din contractul nr. 33/19, în situația reținerii de către cumpărător a plăților, prevăzute de pct. 3.1 din contract, acesta va plăti cu titlu de penalitate, la emiterea somației, în valoare de 0.1 %, raportată la suma plăților neefectuate (a datoriei), pentru fiecare zi de întârziere, or în condițiile formale, de emitere a somației, în sarcina pârâtului, în cadrul răspunderii contractuale, valoarea penalității calculate, reprezintă suma de 384 041,41 de lei.

14. Reclamantul a remarcat că, penalitatea pretinsă a fi încasată a fost calculată, conform contractului nr. 33/19 din 01.01.2019, începând cu data de 01.02.2020, deși datoria este generată din perioada contractuală anterioare, de la faza semnării contractului, iar la sfârșitul anului 2020, aceasta atingând cifra de 1 640 146 lei, potrivit actului de verificare la situația din 31.12.2020, ceea ce în condițiile economice actuale, este inadmisibil, dat fiind faptul că Î.M. „Comarsini Grup” în termen de 60 de zile este obligat să plătească, la rându-i, furnizorului de materie primă din Ucraina.

15. Penalitatea de asemenea nu a fost calculată în intervalul de timp 17.03.2020-15.05.2020, aferentă stării de urgență, or chiar și în perioada dată pârâtul a efectuat acte de achiziție importante în valoare de peste 205 000 lei, plătind doar 139 000 lei. Situația achizițiilor din perioada stării de urgență, este reflectată în actul de verificare semnat de părți.

16. Î.M. „Comarsini Grup” S.R.L. a solicitat încasarea cu titlu de datorie a sumei de 1 368 530 lei, cu titlu de penalitate a sumei de 184 041,41 lei, precum și a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 50 000 lei, pentru extrasul ASP 110 lei și asistență juridică în valoare de 67 500 lei.

17. Ulterior, prin cererea de concretizare a pretențiilor, compania a solicitat încasarea din contul „Comarsini Grup” S.R.L. a penalității de întârziere în mărime de 701 049,93 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate (f. d.186).

18. În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul companiei reclamante „Comarsini Grup” S.R.L., avocatul Hadei Eduard, a solicitat încasarea din contul „Mobvaro -M” S.R.L. în beneficiul companiei reclamante a penalității de întârziere în mărime de 701 049,93 lei, precum și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate odată cu inițierea procesului care sunt compuse din taxa de stat în mărime de 50 000 de lei, precum și cheltuieli de asistență juridică în suma de 67 500 de lei, dar și cheltuielilor pentru extrasul ASP în suma de 110 lei.

19. Prin hotărârea din 20 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de S.C. „Comarsini Grup” S.R.L. S-a încasat de la „Mobvaro-M” S.R.L. în beneficiul ÎM „Comarsini Grup” S.R.L. suma de 500 000 de lei cu titlu de penalitate, suma de 50 000 de lei cu titlu de taxa de stat achitată de reclamant la înaintarea acțiunii, precum și suma de 30 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

20. La 20 octombrie 2022, reprezentantul apelantului/reclamant S.C. „Comarsini-Grup” S.R.L., avocatul Hadei Eduard a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 septembrie 2022, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie admisă integral.

21. Tot, la 20 octombrie 2020, apelantul/pârât S.R.L. „Mobvaro-M” a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 septembrie 2022, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie admisă parțial, și anume să fie dispusă doar încasarea din contul S.R.L. „Mobvaro-M” în beneficiul S.R.L. „Comarsini- Grup” a cheltuielilor privind taxa de stat în mărime de 35 247,69 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei, în rest acțiunea să fie respinsă.

22. Prin decizia din 25 mai 2023 s-a respins apelul declarat de ÎM „Comarsini Grup” SRL. S-a admis apelul declarat de „Mobvaro-M” SRL. S-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 septembrie 2022 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM „Comarsini Grup” SRL împotriva „Mobvaro-M” SRL cu privire la încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, și s-a emis o nouă hotărâre prin care: S-a admis parțial la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM „Comarsini Grup” SRL împotriva „Mobvaro-M” SRL cu privire la încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul „Mobvaro-M” SRL în beneficiul ÎM „Comarsini Grup” SRL, suma de 20 000 de lei cu titlu de penalitate, suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 600 de lei cu tilu de taxă de

stat, proporțional pretențiilor admise. În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

23. În motivarea deciziei, Curtea de Apel Chișinău coroborând dispozițiile art. 8 alin. (1) și (2) lit. a), art. 512 alin. (1), art. 513 alin. (1), art. 514, art. 624 alin. (1) și art. 630 alin. (1) din Codul civil (în redacția legii până la 01 martie 2013), cu materialele cauzei, a conchis asupra temeiniciei cerinței apelantului „Mobvaro-M” SRL cu privire la caracterul excesiv al penalității, dar și faptul că din circumstanțe independente de voința „Mobvaro-M” SRL, în rezultatul amplificării consecințelor pandemice în Republica Moldova, care continua să afecteze piața economică în general și puterea de cumpărare a populației în special, s-a constatat un declin în activitatea comercială, care a condus la efectuarea achitărilor cu anumite întârzieri.

24. Subsecvent, Curtea de Apel Chișinău deși a concluzionat asupra temeiniciei pretenției de încasare a penalității contractuale, a considerat încasarea acesteia într-un quantum excesiv, remarcând că, ținând cont de interesele legitime ale ÎM „Comarsini Grup” dar și de faptul că SRL „Mobvaro-M”, totuși, a admis întârzieri de plată, penalitatea urmează a fi încasată în mărime de 20 000 de lei, sumă adecvată în raport cu totalitatea celor expuse supra.

25. La 11 august 2023, ÎM „Comarsini-Grup” SRL, reprezentată de avocatul Hadei Eduard, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată de pusă de ÎM „Comarsini-Grup” SRL și încasarea din contul SRL „Mobvaro-M” în beneficiul ÎM „Comarsini-Grup” SRL a sumei de 701 049, 93 de lei cu titlu de penalitate, sumei de 50 000 cu titlu de taxă de stat achitată la examinarea cauzei în instanța de fond, 4 523,62 de lei cu titlu de taxă de stat achitată în ordine de apel, 25 000 de lei cu titlu de taxă de stat achitată în ordine de recurs și a sumei de 67 500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

26. În susținerea recursului, ÎM „Comarsini-Grup” SRL, reprezentată de avocatul Hadei Eduard, a indicat motivele de fapt și de drept invocate anterior în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar menționând dezacordul cu decizia instanței de apel pe care o consideră neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece la emiterea acesteia, instanța ierarhic inferioară eronat a interpretat legea și a aplicat normele de drept material, precum și a apreciat arbitrar probele.

27. De altfel, recurentul a opinat că decizia instanței de apel a fost adoptată prematur, vădit părtinitor, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate și administrate la dosar de către ÎM „Comarsini-Grup” SRL.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de

Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

29. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (1) și (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, art. V, pct.1–9, pct.11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023. Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

30. Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

31. Respectiv recursul declarat de SC „Comarsini-Grup” SRL, reprezentată de avocatul Hadei Eduard, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestora. Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursurile se vor examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestora, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

32. Astfel, la momentul declarării recursului, prevederile legale relevante aveau următorul conținut:

33. Art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

34. Art. 431 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(3) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

35. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

36. Art. 432 alin. (1) și (2) lit. a)-d) al Codului de procedură civilă:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- d) aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

37. Art. 7 alin. (1) și (2) Cod civil,

(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

(2) Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

38. Art. 630 alin. (1) Cod civil (în redacția legii până la 1.03.2019):

„(1) În cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.”

39. Art. 953 alin. (1)-(3) Cod civil:

(1) În cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalității disproporționat de mari. La reducerea penalității, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

(2) Nu se admite reducerea penalității în cazul în care aceasta a fost stinsă prin executare benevolă.

(3) Nu se admite reducerea penalității pentru întârzierea executării obligației pecuniare în cazul în care rata penalității este egală sau mai mică decât rata legală aplicabilă conform art. 942.

MOTIVAREA INSTANȚEI

40. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recurentul s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, indicat la pct. 35, și a depus în termen recursul, la 11 august 2023. Or, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 mai 2023 și expediată participanților la proces, prin e-mail la data de 04 iulie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.47, vol.II).

41. Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, în special a art. 445 alin. (1) lit. c), art. 432 alin. (1), (2) lit. a)-d) din Codul de procedură civilă, enunțate la pct.36-37, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de ÎM „Comarsini-

Grup” SRL, reprezentată de avocatul Hadei Eduard, de a casa decizia din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

42. Din criticile aduse în recursul formulat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică, în esență, dezacordul recurentului ÎM „Comarsini-Grup” SRL, reprezentată de avocatul Hadei Eduard, cu decizia instanței de apel, prin prisma art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în partea aplicării normelor de drept material în coroborare cu circumstanțele cauzei și emiterea soluției de către instanța ierarhic inferioară, insistând la soluționarea acestui aspect, prin casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

43. Reiterând esența litigiului, circumstanțele speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, prin cererea de chemare în judecată înaintată, SC „Comarsini Grup” SRL a solicitat încasarea din contul „Mobvaro-M” SRL în beneficiul companiei reclamante a penalității de întârziere în mărime de 701 049,93 lei, precum și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate odată cu inițierea procesului care sunt compuse din taxa de stat în mărime de 50 000 de lei, precum și cheltuieli de asistență juridică în suma de 67 500 de lei, dar și cheltuielilor pentru extrasul ASP în suma de 110 lei.

44. Materialele cauzei atestă că, la 01.01.2019 între „Comarsini Grup” SRL și „Mobvaro-M” SRL a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 33/19 (f. d. 8-9, 141-145 vol. I).

45. Conform pct.1.1. al contractului semnat între părți, vânzătorul „Comarsini Grup” SRL s-a obligat să livreze și să transmită în proprietate, iar SC „Mobvaro-M” SRL s-a obligat să preia și să plătească prețul cauciucului spumant, în condițiile prezentului contract.

46. Potrivit pct. 6.2 al contractului părțile au stabilit că nerespectarea de către cumpărător a obligației de achitare mărfii în termenul stabilit la pct. 3.1 din contract, atrage achitarea penalității de 0,1 % din suma plăților netransferate în termen pentru marfă, pentru fiecare zi de întârziere.

47. Astfel, „Comarsini Grup” SRL a invocat că din momentul semnării contractului și pe parcursul anului 2020 compania reclamantă a livrat marfa (penopoliuritan) în adresa companiei pârâte în baza contractului și respectiv facturilor fiscale care confirma livrarea, inclusiv asortimentul mărfii, cantitatea și prețul de vânzare (f. d. 56-133), însă pârâta nu și-a executat obligația corespunzătoare de achitare a prețului.

48. Totodată, după intentarea procesului judiciar, la 05 octombrie 2021, „Mobvaro -M” SRL a stins datoria contractuală, fapt ce a generat concretizarea pretențiilor reclamantei.

49. În final, „Comarsini Grup” SRL a solicitat încasarea din contul „Mobvaro-M” S.R.L. în beneficiul companiei reclamante a sumei de 701 049,93 de lei cu titlu de penalitate de întârziere, precum și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate odată cu inițierea procesului care sunt compuse din taxa de stat în mărime de 50 000 lei, precum și cheltuieli de asistență juridică în suma de 67 500 lei, dar și cheltuielilor pentru extrasul ASP în suma de 110 lei.

50. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii pe care a admis-o parțial și a dispus a încasa de la „Mobvaro-M” SRL în beneficiul ÎM „Comarsini Grup” SRL suma de 500 000 de lei cu titlu de penalitate, suma de 50 000 de lei cu titlu de taxa de stat achitată de reclamant la înaintarea acțiunii, precum și suma de 30 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 235-242).

51. Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 25 mai 2023 a respins cererea de apel declarată de ÎM „Comarsini Grup” SRL. A admis apelul declarat de „Mobvaro-M” SRL. A casat integral hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 20 septembrie 2022 și a adoptat o nouă hotărâre prin care: S-a admis parțial la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM „Comarsini Grup” SRL împotriva „Mobvaro-M” SRL cu privire la încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul „Mobvaro-M” SRL în beneficiul ÎM „Comarsini Grup” SRL, suma de 20 000 de lei cu titlu de penalitate, suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 6 000 de lei cu titlu de taxă de stat, proporțional pretențiilor admise. În rest, pretențiile le-a respins ca fiind neîntemeiate (f.d. 32-45, vol. II).

52. S-a justificat o astfel de soluție prin faptul că pentru perioada de întârziere după 1 martie 2019 urmau a fi aplicate prevederile legale referitoare la clauza penală ce erau în vigoare la ziua încheierii contractului, adică cele până la 1 martie 2019.

53. Judecând cauza în ordine de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, nu s-a lămurit cu situația de fapt și de drept sub toate aspectele, nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor din dosar, criteriu, care presupune și aplicarea corectă a normelor de drept material.

54. În susținerea concluziei enunțate, analizând legalitatea actului judecătoresc contestat, prin prisma dispozițiilor art. 238 alin. (2), art. 239, art. 240 alin. (1), art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, a argumentelor și concluziilor invocate de instanța ierarhic inferioară și participanții la proces și reieșind din materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a aplicat normele legale cu referire la încasarea penalității.

55. Conform art. 7 alin. (2), (4) și (5) din Codul civil, în redacția din 01 martie 2019, legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. În situațiile prevăzute la alin. (4), dispozițiile legii noi se aplică modalităților de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora.

56. În consecință, instanța de recurs apreciază drept superficiale și expuse sub un aspect general concluziile instanței de apel la caz, întrucât urma să stabilească dacă situația juridică din speță a fost în curs de realizare la data intrării în vigoare a Codului civil modernizat, și dacă **urmasu a fi sau nu aplicate prevederile legii noi cu privire la reducerea clauzei penale pentru perioada neexecutării după intrarea în vigoare a modificărilor din 1 martie 2019.**

57. Având în vedere cele enunțate, instanța de recurs conchide că instanța de apel nu a dat o apreciere mult aspectuală și completă tuturor circumstanțelor de fapt și de drept în ansamblu și interconexiunea lor, motiv din care prapit a emis decizia în partea cuantumului pretențiilor admise.

58. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora. De altfel, participanții la proces, trebuie să aibă posibilitatea reală să-și prezinte apărarea și să fie audiați de o instanță de apel, care va fi competentă de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiashvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić, ibidem, parag. 31, Gohe și alții vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

59. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SC „Comarsini-Grup” SRL,

reprezentată de avocatul Hadei Eduard, de a casa decizia din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

60. Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

61. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. c), alin. (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Societatea Comercială „Comarsini-Grup” Societate cu Răspundere Limită, reprezentată de avocatul Hadei Eduard.

Casează integral decizia din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău și restituie cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Comarsini-Grup” Societate cu Răspundere Limită împotriva „Mobvaro-M” Societate cu Răspundere Limită cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc